

Colorado Springsen udalak ezin ditu kale guztiak argitu

Amerikako Estatu Batuetan krisi ekonomikoak kolpatu dituenean Ronald Reaganen denboretatik diru sarrerak gutxitu zaizkien hiriak, lekuko administrazioek hasi behar izan dute zerbitzu publiko oinarrikoenak murrizten. Itzali egin dituzte kaleetako argi asko, parkeak zaindu gabe utzi, suhiltzaileak kaleratu... eta errepideak harri xeheko pista bihurtzen hasi.

PAUL KRUGMAN NOBEL SARIDUNA ez balitz sinatzailea, honako hau irakurle askok ez zuen sinetsiko: “AEBetan barrena hasi dira argiak itzaltzen, hitzez hitz. Colorado Springs hiria famatu egin da nola edo hala dirua aurreztu nahian kaleko hiru farolatik bat itzali duelako, baina antzekoak ari dira gertatzen herrialde osoan, Filadelfiatik hasita Fresnoraino. Bere garaian mundua harriarazi zuen herrialdea garraiabide aitzindarietan inbertituz, Erieko kanalean bezala autopista sarean, orain errepideetako zorua harrotzen hasi da: estatu batzuetan gobernuak ari dira errepideak suntsitzen mantentimendua pagatu ezin dutelako, asfaltoa zena hartxintzar bihurtuz”.

Prefosta, *decroissance* edo hertura bezalako ideietatik urrun ibili ohi den Krugman liberal keynestarra ez da mintzatu ahoberokeriaz. Ez argiteria publikoa itzaltzeaz eta ez errepideetan asfaltoa harrotuta hartxintzarra uzteaz.

Denver hiriburuaren ondoren Colorado estatuko bigarren hiri nagusia da Colorado Springs. 415.000 biztanle dauka. Hango *Denver Post* egunkariak “Colorado Springs etetera doa askok oinarrikoetatik dauzkaten zerbitzuak” izeneko albiste honela hasten zuen, joan den urtarrilean: “Zergak gorrotatzen dituen hiriak laster ikasi behar-

ko du zer sentitzen den aurrekontuen murrizketengatik eteten direnean amerikar gehienek hirietako zerbitzu beharrezkotzat dauzkatenak”. Irailaren 1ean jarri dira martxan joan den neguan erabakitako mozketak.

2010erako herriko etxeak 50 milioi dolarreko defizita aurrikusten zuenez, iazko azaroan bozketara atera zuen zergak handiagotzeko proposamena, baina herritarrek ezezkia eman zioten. Ondorioz, gerrikoa estutzea heldu da orain.

Colorado Springseko kaleko argien herena ez da gehiago piztuko. 24.000 farolatatik 8.000 baino gehiagok itzalita darrai irailaren 1etik aurrerako gauetan. Neurri horrekin udalak 1,2 milioi dolar aurrezteko espero du argindarretan eta lanparen konponketan.

Hiriko 100 parke baino gehiagoren mantentimendua ere edo eten edo arras gutxiagotu da, horretan gastatzen diren 19,6 milioiak 3,1ean lotu nahian. Desertuaren erdian eraikitako Colorado Springseko lorategiek gaugeru euritan eroritakoa beste urik ez dute jasoko.

Gainera, adineko herritarrentzako bezala gatzetxoentzako zerbitzu asko eten ditu hiriak. Horrek behartuko ditu haurren gurasoek nahiz aitona-amonen arduradunek beren sakeletatik ordaintzera haien zain-

Irudi handian, *Proud of Our Parks* (Gure Parkeez Harro) elkarteak boluntarioak eta dirulaguntzak biltzeko zabalduko orria. “Colorado Springseko udalak –dio idatziak– 128 parke eta estratatik 396 zaborrontzi kendu ditu. Alde batera utzirik zein iritzi duzun udaleko zinegotziez, haien politikez edo udalaren aurrekontuak dituen arazoetan dauzkaten erantzukizunaz, onartuko duzu sekulako arazoa izan behar dugula esku artean haizea berotzen hasten denean. (...) Colorado Springseko parke, aisialdi eta kultura zerbitzuak onartu du zakarrontziak itzuli dituela zakarrak bildu eta eramateko hitzarmena lortzen den parkeetara. Proud of Our Parks ahalegin honetan parte hartzeko babesle eta boluntarioen bila dabil”. Argazki txikia *Wall Street Journal*etik hartuta dago: Michigan Estatuko errepide bat harrotu eta hartxintzarrez uzten ari dira.

keta. Milaka nerabe eta gazte egun osoan zer-suma egoteak kaleko giroan ekarriko dituen ondorioez beldur azaldu dira herritar asko.

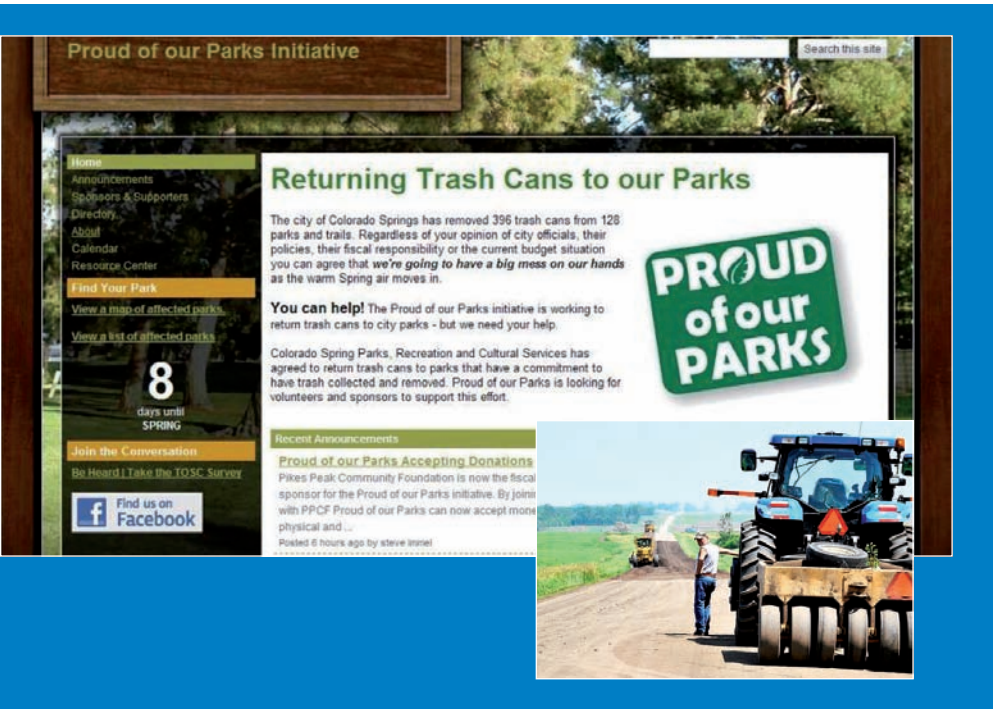
Polizia eta suhiltzaileetako lanpostu asko ere amortizatu ditu Colorado Springsek. Suhiltzaileetan bakarrik 108 gutxiago. Hiri zabal honen kontrolerako famatuak ziren helikopteroak salgai jarri ditu poliziak, haien mantentimendurako 877.000 dolar pagatu ezinik.

Autopista gurdibide bilakatu

Zer egin horrelako zerbitzu murrizte basatiaren aurrean? Udalak karpaina ustez irudimentsuak abiarazi ditu. Esate baterako honakoa: kaleko argi bat adoptatzea. Zure etxe inguruko *farolazurtz* horren kargu egiten bazara, urtean 75-180 dolar pagatuz ostera argi egin dezan, udalak zergetan kenketa oparituko dizu.

Herritar batzuek berriz autokudeaketari ekin diote, ezin jakin nahi-tara edo gogoz kontra. *Proud of Our Parks* –Gure Parkeez Harro– elkar-tean bildu dira lorategi eta antzeko aisiguneak zaintzeko, tartean zakarrontziak bezalako ekipamendu xumeak konponduz.

Colorado Springsekoa deigarria izanik, are txundigarriagoa suertatzen da irakurtzea AEBetako errepide askotan asfaltoa harrotu eta zorua hartxintzarrez lagatzen ari

baino gehiagotan egin zuten iaz. Alabaman eta Pennsylvanian ere hasi dira asfaltoaren ordezt hartxintxarra uzten. Beste batzuetan, Ohio-ko eskualde batzuetan adibidez, urrunago doaz: errepide hondatuak bere horretan abandonatu eta kito.

Mendebalde aberatsean autopista eta errepideetan dauden gune hondatuak, estreina makina batek zoruko asfalto harrotzen du, atertako hondarrak eraman eta petrolio gehiagorekin beroan nahastuta berriro asfalto bihurtzen dute, adabaki moduan zabaltzeko. *Wall Street Journal*eko erreportajeak erakusten du nola diruak bukatu direnean administrazioak hasi diren bide batzuetako gudron guztia harrotu, gainetik zilindro zapalgailuz zanpatu eta uzten, gurdibideak bailiran.

1950eko hamarkadatik errepideak hobetu eta zabaltzeko dinamika eten gabea izan da orain dela gutxi arte. Baina, teknikariek aitortu diotenez kazetariari, asfaltoaren prezioa bi halakotu egin da azken hamar urteotan eta, aldiz, Ronald Reaganen garaietatik diru publikoak urritu, eta urteotan oso hondatu dira sareko bide asko. Horregatik, denak zaindu ezinean, kamioetako batzuk pista bihurtzen hasi dira.

Paul Krugmanek fenomenoaren irakurketa ekonomiko klasikoa egin du: horra Ronald Reaganen garaietatik hasita ezarri diren politika neoliberalen, estatuak dirurik gabe uztearen, ondorioak. Baina bada beste irakurketa bat, alternatiboa edo osagarria: energia krisi larria heldu dela. Urteotan energia zein garestia den ahaztua zuen mendebaldeko biztanleak igarriko dio. ■

direla. Paul Krugmanek albisteak ez du ekologisten buletin batean bildu, *Wall Street Journal* ultraliberalaren orrietatik baino. Hona berrikitan plazaratu duen kronika baten titularrak: *Asphalt is replaced by cheaper gravel. Back to Stone Age* (“Asfaltoaren ordezt hartxintxar merkeagoa. Harri arora goaz atzera”).

Ingeleseko *Stone Age* gaztelaniazko *Edad de piedra*-ren baliokidea da eta oso era grafikoan azaltzen du mendebaldeko herriarraren pentsakeran kamioetan gudron beltz finaren ordezt *grabilla* ikusteak sortzen duen atzerapen irudia.

“Makinatzen horia mantxo-mantxo doa 10. Autopista zaharrenean barrena –idatzi du *Wall Street Journal*en Dan Koeck-ek– baina pasatako-

an lurrina darion geruza beltza uzteko partez asfaltozko errepidea birrinduta txintxor bihurtuz doa”. Kazetariari estatuko errepide sarearen buruak aitortu dio garai batean erakundeek diru asko zutenean kamio asko asfaltatu zituztela, herriarren bizimodua hobetuz. Baina urteotan zoruak gero eta zulo handiagoz hondatu dira, anartean horiek konpontzeko sosak bukatuta.

Michigan estatuko Jamestown eskualdean egin du erreportaje nagusia Dan Koeck-ek, baina haren informazioen arabera Michiganek dauzkan 83 eskualdeetako gutxienez 36tan ari dira karreteretako batzuk hartxintxarrez lagatzen. AEBetako beste estatu askotan berdin. Hego Dakotan 100 milia (160 kilometro)

ZINKUNEGI OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia · T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

Zerbitzua
Kalitatea
Garantia

